

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona
 Egy hónapra 2 korona

VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona
 Egy hónapra 2 k 40 f

HIRDETNEK.

1. számú polt. sor. egyszer 20 fill.
 minden következőnél 16 fill.
 Nyitási óra 30 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
 STAUBER JÓZSEF.

Szerda, január 30.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Polónyi marad?
- Az appropriáció.
- Kettős vágányt a budapest-aradi vonalnak.
- A Fehér Kereszt-egylet közgyűlése.
- Felügyelő-bizottság az igazgatóság ellen.
- A Rothschild-Wertheimstein ház.
- A butorszövetkezet botránja.
- Akik nagyban kártyáznak.
- A saarbrückeni bányakatasztrófa.
- Tárca: Inasok. Írta: Henri Lavedan.

Polónyi marad?

Arad, január 29

A természetrajz ismer olyan állatokat, a melyeket hiába vágunk darabokra: a levágott testrészt új szervezetté alakul és tovább él. Ezt az állatot lefőzte Polónyi Géza. Lenyakasták, összetörték, az erkölcsi életét darabokra aprózták s mikor a temetésére készülnek, — szép, első osztályú temetésre: akkor kiderül, hogy a halott él, élni akar és tán élni is fog. A francia akadémia hatástanjai nem olyan halhatatlanok, mint ő.

Mindenki bizonyosnak vette, hogy Polónyi megbukott. A főtisztviselők kedves beszéddel tartottak virrasztót a kitért igazságügyminiszter fölött s már megállapodás történt az utódjára nézve. Ma azután a képviselőházban megjelent Polónyi Dezső és azt ujságolja, hogy a király nem mentette föl az igazságügyminisztert, hanem a függetlenségi pártra bízta a döntést. Nyomban utána Polónyi hívei küldöttségben keresték föl Kossuthot, hogy Polónyit minden áron tartsák meg.

Mit fog csinálni Kossuth, estig még senki se tudta. Az se volt bizonyos, hogy a mentő akció célhoz vezet-e. Annyi azonban kétségtelen, hogy ez a viharos ügy a koalícióban, sőt esetleg a függetlenségi pártnak szakadást fog okozni.

De a meglepő fordulat új világosságot derít az ügyre. Már nem Schönberger báróné ügye a fő, se a Halmos Jánosé s még kevésbé Beke Erzsé, vagy a Gschwindt gyáré.

Hát mi a fő, a döntő? A paktum. A király fölálodná Polónyit, akihez talán nem fűzi valami különös rokonszenv: de nem hajlandó fölálodni a paktumot, a mely ma, egyik részében Polónyi Géza áll. A függetlenségi pártra bizza tehát a döntést; ha nektek kellemetlen ennek az urnak szennyese, ha röstellitek, hogy ilyen ember képviselje a pártot a miniszteriumban: végezzetek ti vele. De ezzel álljátok a paktumot és állítsatok ti embert, aki a ti részetekről, a ti nevetekben beáll azokba a kötelezettségekbe, amelyeket ma Polónyi képvisel.

Hát erről van szó. E mellett, egyszerűen alárendelt, másodrangú kérdés az, hogy megtiszteli-e az igazságügyminiszteri méltóságot a Polónyi személye vagy sem?

A paktumot megbontani nem szabad. Olyan ember nincs, aki megtehetné, hogy a titkolt paktum feltételei alapján kabinetalakításra vállalkozzék. Aki pedig mégis vállalkoznék, az nem volna képes az ő politikájának parlamenti többséget szerezni. Ha a király a maga akaratából menti föl Polónyit, ezzel a Polónyi hívei, vagy

esetleg az egész párt szabadnak érzi magát a paktum alól. Ezért akarja a király, hogy a függetlenségi párt határozzon Polónyi sorsa fölött. Ha a függetlenségi párt Polónyit „kormányképes”-nek tartja, a királynak nincs oka, hogy irtózzék tőle. Legfőleg jobban vigyáz ezután a spiclikre. A király azt akarja, hogy a nagynehezen létrejött paktum megmaradjon. Polónyival, vagy egy tisztességes emberrel: az neki mellékes, az annak a pártnak dolga, amely a koalíciós miniszteriumba megfelelő tagokat delegál.

Most a függetlenségi párt vergődik kínos dilemmában. Miután előzően nyíltan beismerte, hogy „nem lehet elzárkózni attól a meztelen valóságtól, hogy miniszteri állásban való megmaradása mellett igazán országos közérdekek szenvedhetnek.” S most döntenie kell, hogy az országos közérdekek kedvéért fölálodza-e Polónyit, vagy a pártvezéreket ostromló frakció kedvéért megtartsák-e?

Tegyük fel, hogy Polónyi Géza csakugyan szeplőtlen, makulátlan, ártatlan, tiszta fehér, érintetlen szűzies jellem. Tegyük fel ezt és gondoljuk el, hogy egy rettenetes „mafia” be akarja szennyezni és feléje szórja annak a posványnak minden sarát, mely most már alaposan fel van kavarva. Tegyük fel, hogy csupa vakmerő koholmány, csupa ördögi szövetség az a háló, amelyben most Magyarország igazságügyminisztere vergődik. Tegyük fel, hogy a leggyalázatosabb kelepce az, amelybe Magyarország igazságügyminiszterét gonosz rosszlelkű emberek be-

Inasok.

Írta: Henri Lavedan.

Louis 35 éves.
 Julien 45 éves.
 (A Magasin Martinet előtt, ahol az előkelő világ arcképei vannak kiállítva.)
 Louis: Te vagy az?
 Julien: Én.
 Louis: Meg sem változtál.
 Julien: Te sem.
 Louis: Hogy tetszenek az arcképek? Szépek ezek a színésznők meztelen valukkal, mi?
 Julien: Meghiszem! Apropos, hogy van Rosalie?
 Louis: A feleségem? Jól. Most együtt szolgálunk.
 Julien: Ah, mind a ketten egy helyen vagytok?
 Louis: Egy fogorvosnál.
 Julien: Ebből nem kérek. Olyan embernél szolgálni, aki az ujjait mindig más ember szájába dugja. De különben lehet, hogy nincs igazam és jó helyed van.
 Louis: Elsőrangú! És az én gazdám nem is az utolsó fogorvos. Nem ám! Érti a mesterségét.
 Julien: Szeretném egyszer azt a foghuzást látni.
 Louis: Vagy inkább hallani.
 Julien: Képzelem, minő ordítózás!
 Louis: Először engem is kellemetlenül

érintett, de most már megszoktam. Nem rossz hely ez. De neked fogalmad sincs róla, hogy ilyen fogorvosi műterem mennyi gondot kirán. Ki kell tisztítani az üvegszekrényben levő műfogsorokat, azután a kis harapófogókat bőrrrel kell megtisztítani, a szék kerekeit megolajozni. Mindez sok dolgot ad, de az ember megszokja. Hát neked hogy meg dolgozol?
 Julien: Ott hagyom a helyemet.
 Louis: Már régen vagy ott?
 Julien: Két hónapja.
 Louis: És nem vagy megelégedve? Miért?
 Julien: Nagyon közönséges népek.
 Louis: Mit törödsz vele?
 Julien: Barátom, én megválogatom a helyet, ahol szolgálok.
 Louis: Gyerekkorodban talán megverték, ha nem a perzsa sah ágyát vetted meg?
 Julien: Azt éppen nem, de nem szerettem, ha... ha a gazdám velem egyenrangú. Ha nem szolgállok igazi urnál, nem is érzem jól magam.
 Louis: Hát micsodák a gazdáid?
 Julien: Öreg tőkepénzesek a Rue des Saint-Preson.
 Louis: Mennyi lakáspénzt fizetnek?
 Julien: Négyezret.
 Louis: Hisz ez nem is oly rossz.
 Julien: Bah! Mielőtt ott szolgáltam, három évig a Pommerais kastélyban szolgáltam.
 Louis: Nemeseknél?
 Julien: Nem. A gazdám ásványvizgyáros

volt, de azért nagyon előkelő. Huszonkilenc emberre főztünk. A kastély három milliót ért.
 Louis: Hát ez persze más. De a mostani gazdád, kedves ember?
 Julien: Fűtülök a kedvességére. Nem ez kell nekem. Egészen más... Nagy estélyek, ahol grófkot és hercegeket jelenthetek be. Különben unatkozom.
 Louis: Gyerekek vannak a háznál?
 Julien: Egy sem. Hisz épp azért költöhetnék a pénzüket. De ők az örökösök számára gyűjtene, akik a temetésükön ujságot fognak olvasni. És micsoda háztartás! Ha az ember a konyhájukat látja, a mazasi fogházra gondol. Se jépgép, se fagyalt-csináló, sem szelvelő-gép, sem amerikai villamos seprő, semmi sincs ott. Valóban, az ember elzüllyik ilyen helyen.
 Louis: Lehet, hogy igazad van, de te nagyon szereted a pompát.
 Julien: Kérlek, én fűtülök a pénzre, de szeretem a nagy stílt, a luxust. Tegnap el is határoztam, hogy szólok a gazdámnak.
 Louis: Na, ezt én sose merném megtenni.
 Julien: Na hallod, ezekkel!
 Louis: Nos, és?
 Julien: Eppen dejeunerre terítettem, amikor az ur az ebédlőn átment. Én udvariasan megszólítottam:
 — Bocsánatot kérek, de mikor szándékozik az ur egy dinert adni?
 Előbb rám bámult, aztán így szólt:
 — Nem tudom, most semmiesetre sem.

lecsalták. Ha mindezen feltevésünk tiszta valóság vo'na is, még akkor is csodálkozással bámulhatná az egész világ, hogy az ilyen vádak sulya alatt Polónyi Géza csak egy pillanatig is megmaradhat az igazságügyminiszteri székben. A vádak, addig is míg bizonyítást várnak, annyi jelentőséggel föltétlenül bírnak, hogy az emberi érzékenységet érintik. Ez esetben — ugylátszik — annyi jelentőséggel sem bírnak és ez sulyos beszámítás alá esik. Miért? Azért, mert nem becsületről, nem tisztességről, nem méltóságról van itt szó, hanem paktumról.

Ezt a paktumot nem ismerjük. Hét pecséttel őrzött titok. De elképzelhetjük, hogy milyen erkölcstelenségen épülhetett fel, ha miatta Polónyi, az országos közérdekek és a koalíció fenyegetett egysége ellenére is hozzákötheti az állását s ha a miatt Polónyi Gézától olyan nehezen tudnak megszabadulni. (*)

Az appropriáció.

Boszniai politikánk.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

A. ad. január 29

Arra a hírre, hogy Polónyi ma nem nyilatkozik a Házban, nagyon kevesen jöttek el a honatyák. Persze, hogy még mindig a Polónyi-ügy van napirenden a folyosón. Annyi érdekes változata volt ennek az ügynek, hogy egyhamar alig is kerül le.

Nagy írománycsomókkal a hónap alatt járnak-kelnek a folyosón Goldis és Farkasházy. Ők lesznek az appropriációs-törvényjavaslat szónokai, ha ma nem, hát holnap. Polit Mihály is kijelenti, hogy beszélni fog és pedig nagyobb beszédben szándékszik foglalkozni a kormány nemzetiségi politikájával.

Fél tizenegy órakor sikerül végre Návay alelnöknek az ülést megnyitnia. A függőben maradt közösügyi kiadásoknál a bosnyák kérdéssel kezd beszélni Hoffmann Ottó, ami alkalmat ad Wekerle-nek, hogy a kormány boszniai politikájáról nyilatkozzék.

Én udvariasan bár, de figyelmeztetem társaságbeli kötelességeire.

— Elég, — szolt. — Julien, törődjék a saját dolgával.

— Hisz éppen azt teszem.

Louis: És udvarias voltál mindvégig?

Julien: Igen... Azt feleltem:

— Kérem, nem kíváncsiságból kérdezem, hisz elvégre is az ur dolga, hogy ad-e dinereket, vagy nem. Azt sem bánom, ha akár úgy él, mint egy hajótörött, de én viszont nem ilyesmire születtem. Az én kezeim intellegensek ügyesek és érzem, hogy ebben a köznapi életben én is elveszíteném ügyességemet.

Louis: És ő mit felelt?

Julien: Először semmit, csak elsápadt. Mire szegény magához tért, egyszerűen így szolt:

— Julien, azt ajánlom önnek, hogy keresen magának jobb helyet.

Louis: És te keresel?

Julien: Igen.

Louis: Menj te is egy fogorvoshoz.

Julien: Hogyne, ahol Eau de Botol kerül az asztalra! Akkor még inkább a régi helyemen maradok.

Louis: Csalódsz. Én például kitűnően érzem magam a helyemen.

Julien: Te és én, ez kettő.

Louis: Még nem mondtam el mindent. Ha tudnád...

Julien: Mit?

Az appropriációs javaslat első szónoka Polit Mihály, utána Mérey Lajos, majd Vlád Aurél beszélnek. Holnap folytatják a vitát a felhatalmazási javaslatról.

Részletes tudósításunk:

(A függetlenségi párt és a közösügyek.)

Návay Lajos enök betérjeszti az írományokat és kérvényeket.

Ezután áttérnek a napirendre. Tárgyalják a pénzügyi bizottság jelentését az 1907. évi költségvetésben előirányzott, de függőben tartott közösügyi kiadásokról és bevételekről.

Hoitsy Pál előadó: Ismerteti a költségvetést s elfogadásra ajánlja.

Bizony Akos: A függetlenségi párt elvi álláspontját fejtegeti a közösügyekkel szemben. A párt alkotmányos párt s amíg a közös ügyeket a mostani törvények szabályozzák, addig törvényesnek kell elismerni. (Helyeslés.) Mint-hogy azonban pártja a közös ügyeket veszélyeseknek, közjogunkkal ellentétesnek tartja, minden törvényes eszközt fel fognak használni arra, hogy az idevágó törvények s első sorban a delegáció eltöröltesse. (Zajos helyeslés.) Hogy ezuttal részt vettek a delegációban, az látszatra, ellentétben van a párt elvi felfogásával, de a párt most parlamentáris többséget képez, a kormányban jórészt a párt tagjai foglalnak helyet s ezért becsületbeli kötelességének tartja a királylyal kötött egyezség lelkiismeretes megtartását. (Helyeslés.) A függetlenségi párt megbizásából kijelenti, hogy mihelyt annak ideje elérkezik, rendületlenül követelni fogja programpontjainak végrehajtását. Ezen elvi kijelentés után a pénzügyi bizottság jelentését elfogadja. (Helyeslés minden oldalról.)

(Osztrák világ Boszniában.)

Hoffmann Ottó: A bizottság jelentését elfogadja s csupán a bosnyák kérdésre akarja felhívni a Ház figyelmét. Negyedszázados nemzetördésünk helyet engedett Boszniában az osztrák prepotenciának s a megalkuvást nem ismerő horvát politikának. Érdekeink ugyszólván, képviselő nélkül állanak a megszállott tartományokban. A közös kormány Boszniában osztrák politikát csinál. Érdekeink céltudatos képviselőjét sürgeti. (Helyeslés.) Főképen a mohamedánok vallási viszonyait kell sürgősen rendezni, mert, ha a mohamedánok csak harmadát is teszik ki a lakosságnak, mégis értelmi tulsúlylyal bírnak s ők teszik a városi lakosságot, a kereskedő és földbirtokos osztályt. (Helyeslés.) A közös hivatalokban mindössze három százalék magyar van, a közös pénzügyminisztérium jelentésében szereplő 37% magyar honosságu tisztviselőből 34% horvát és szlapon. (Nagy zaj.) A megszállott tartomá-

Louis: Az uram megeskett, hogy ne áruljam el. De te barátom vagy... Tehát én nemcsak szolga vagyok, hanem rendelek is.

Julien: Te?

Louis: Nem mindig. Hébe hoba, ha a vároterem tele van és a gazdám nem győzi egyedül, szalonkabátot öltök és rendelek. Az ajtót a bonne nyitja föl és így nem ismer meg senki.

Julien: Fs értesz hozzá? ... Mit kezdel a páciensekkel?

Louis: Vattát teszek az üres fogukba, azt mondom, hogy rágnak az egészséges fogsorral és jöjjenek vissza holnap. Ha neked egyszer rossz fogad van, csak szólj nekem.

Julien: Ugy látom, hogy képzelődő vagy!

Louis: Nem, drágám. Az előbb te dicsérted a te kezedet, hát én sem hallgathatok. Istenem, ha egy állkapcát fogok, elfelejtem, hogy tulajdonképpen inas vagyok.

Julien: Szóval, lelkesedel a fogorvosáért?

Louis: Igen, barátom. A gazdám is el van ragadtatva tőlem. — Tegnap megigerte, hogy nemsokára előléptet. Nemcsak vattát rakok a fogukba, de néha huzni is fogok, fogat huzni.

Julien: Ejha! Hisz így karriert csinálsz.

Louis: Meghiszem azt. Tehát a legközelebbi fogadig. Vagyis, nem akarsz te is fogorvos lenni?

Louis: Hm... Adjál negyvennyolc órai gondolkodási időt.

nyok vasuti politikájában is az osztrák önzés nyilvánul. A magyar politika hatalmi sulya kell, hogy döntsön ebben a kérdésben. Nem lehet megengedni, hogy Boszniából osztrák tartomány legyen. (Zajos helyeslés és taps.)

Wekerle Sándor miniszterelnök: Köszönetét fejezi ki Hoffmannnak, mert Boszniával foglalkozott s ezzel felrázta a közvélemény közönyét ebben a kérdésben. Hoffmann egészen helyesen jelölte meg azt az irányt, melyben a magyar politikának Boszniában haladnia kell. Megengedi, hogy Bosznia kezelésében és kormányzásában sok kívánni való van. Bosznia és Hercegovina kiszipolyozásáról beszélni se lehet. Nem engedjük őket idegen érdekek szolgálatába szegődni, de bevezetjük az autonóm kormányzat áldásaiba. A mohamedánok egyházi autonómiája előkészületben van. Az autonómiával együtt a konfesszionális kérdéseket is rendezik. Az iskola-kérdést is autonómikus alapon rendezik. A sajtószabadság, melyet megkapnak, jóval felülmúlja a mostani állapotokat, de Boszniában nem szabad azzal a mértékkel mérni, mint nálunk. A magyar hivatalnokok kis számban való alkalmazásának az az oka, hogy a magyar tisztviselői karban hiányzik a kellő nyelvismeret. A tételt elfogadásra ajánlja. (Helyeslés.)

A Ház általánosságban és részleteiben megszavazza a közös költségvetésről szóló bizottsági jelentést.

(Az appropriáció.)

Hoitsy Pál előadó: Számszerű adatokkal ismerteti az 1907. évi költségvetésről szóló törvényjavaslatot. A pénzügyi bizottság jelentése alapján kéri a felhatalmazási törvény megszavazását.

(Polit — Polónyiról.)

Polit Mihály: A Ház még sohasem tárgyalta az appropriációt ilyen sulyos viszonyok között. A kormányban részleges válság van, amelynek botrány az oka. Nem tudja, hogy a vádaktól mi igaz, mi nem, de jellemző, hogy a mikor ő megismerte Polónyit, demokrata volt; mióta miniszter lett, példátlanul reakciós. Senki ugy a sajtót nem üldözte, mint Polónyi. Foglalkozik a kormány politikájával. Andrássy Gyula gróf novemberi beszédének nemzetiségi vonatkozásai nem felelnek meg az állampolitikai elveknek, de a gyakorlati következményeknek sem. (Zajos ellentmondások.) A kormány iránt bizalmatlan és ezért nem szavazza meg a javaslatot.

Elnök: Öt percre felfüggeszti az ülést.

Szünet után Bakonyi Samu, a véderő-bizottság előadója jelenti, hogy a bizottság letárgyalta az 1907. évi ujoncjutalék megállapításáról és megajánlásáról szóló javaslatot.

Mérey Lajos a függetlenségi párt álláspontját fejt ki. A párt nem emel szót a törvényjavaslat ellen, bár az nem felel meg céljainak. A politikai helyzet alakulása az elvek föntartásával megköveteli azt, hogy a függetlenségi párt a költségvetési törvényt megszavazza. Tiltakozik azon törekvés ellen, amely a koalíció megbontásával a régi rendszert akarja föléleszteni. A törvényjavaslatot a függetlenségi párt nevében, az elvek föntartásának hangoztatásával, megszavazza.

Vlád Aurél bizalmatlan a kormány iránt és ezt megokolja. Befejezett tény, hogy Polónyi megbukik és csodálatos, hogy erről még nem tettek jelentést a Háznak. Ez a parlamentáris elv szándékos ueligálása, de negligálja ezt az elvet a kormány akkor is, amikor a Házat időnként nem tájékoztatja egyes felmerülő kérdésekről. Így a miniszterelnök az általános választói jogról csak a P. Ll.-ban nyilatkozott. E nyilatkozat szerint a miniszteriumban még mindig adatok gyűjtésével foglalkoznak egyrészt a választói jog kiterjesztése dolgában, másrészt a kerületek megállapítására vonatkozólag. Az általános, titkos egyenlő szavazati jogot követeli. Nem fogadja el a javaslatot.

Elnök megállapítja a holnapi ülés napirendjét és berekeszti az ülést.

Kettős vágányt a budapest-aradi vonalnak.

Az államvasutak csődje.

A kormány a vasutasok ellen.

— Az Aradi Közlöny tudóstírójától. —

Arad, január 29

Az államvasutak forgalmának hónapok óta tartó zavarai — amint azt már több ízben megírtuk — súlyos válsággal fenyegetik a hazai kereskedelmet és óriási kárát okoznak az egész magyar közgazdaságnak. Megírtuk, hogy első sorban a kormány észszerűtlen vasúti politikája idézte föl a bonyodalmakat, mert egy kis előrelátással és hozzáértéssel elejét vehették volna azoknak a komoly bajoknak, amelyek már az egész országgal éreztetik hatását. Lapunknak január 13-iki számában részletesen kifejtettük, hogy az időjárás viszontagságai mellett, amelyekkel télen mégis csak számolni kell, az intézmény vezetőségének tehetetlenségében és a kormány szűkmarkúságában kell keresni az okokat, amelyek előbb a Budapestre szóló áruforgalom korlátozásához vezettek, most pedig az egész áruforgalom megszorítását és esetleg a személyszállítás béklyókba verését eredményezhetik. Gyors intézkedések, a mostani munkával túlterhelt és elcsigázott személyzet szaporítása, megfelelő számú kocsi és gőzgépek beszerzése, a főlvételi épületek kibővítése és a megviselt pályatestek alapos javítása ismét olyanná tennék a magyar államvasutakat, amilyenek a múltban voltak és amiknek az egész ország szereti ismerni: közlekedésünk hatalmas és kifogástalanul működő főúttereje, nemzeti művelődésünknek szerteágazó, eredményeivel és méreteivel imponáló hálózata.

(Elégedetlen a személyzet.)

A bajokat orvosló gyors intézkedéseket újabb szerzett alapos értesülés szerint még két igen jelentős dologgal kell kiegészíteni. Az egyik az, hogy az államvasutak meglévő személyzetét *fizetésrendezési ügyének gyors megoldásával ki kell elégíteni*, mert elégedetlen személyzettel megtízszereződött forgalmat lebonyolítani nem lehet. Bárhogy működjen is a hivatalos cáfológép, tagadhatatlan tény, hogy a Máv. személyzete, amely mindeddig önfeláldozó munkássággal teljesítette föladatát, a folytonos ígéretések és az ígéretek be nem tartása folytán *nagy mértékben elkedvetlenedett* és ha ma még passzív rezisztenciáról nem is lehet szó, magától értetődő dolog, hogy ember feletti munka csak teljesen megelégedett személyzettel várható, míg a joggal elkedvetlenedett alkalmazottak a mai forgalom arányai mellett összebeszélés nélkül sem végezhetik teendőiket.

Az államvasúti kalamitásokat tárgyaló cikkekben eddig megfellebbezték rámutatni arra a mulasztásra, amelyet a váltakozó kormányok és a máv. vezetősége azzal követtek el, hogy az államvasutak fejlesztésében nem tartottak lépést a forgalom emelkedésével. A máv. személyzeti létszáma *közepes forgalomra* van megszabva, ma pedig, a maximális forgalom idején még mindig csak a normális számú személyzet van szolgálatba állítva és így természetes, hogy az aránytalanul megnövekedett forgalmat nem lehet a zord idő következtében még megfoghatkozott személyzettel lebonyolítani.

(A kormány csak ígéret.)

Az üzletvezetőségek tehát *elég telen és elégedetlen személyzettel látják el a forgalmat* és hogy ennek mik a következményei, arról elég világosan beszélnek a karambólok, a késések,

a teherforgalom megszorítása és egyéb forgalmi zavarok, amelyek jórészt megszűnnének, ha a kormány abbahagyná már a fizetésrendezési javaslatok tárgyalását és valami kézzel fogható eredménnyel, a fizetésrendezés keresztülvitelével lépne a vasutasok elé.

De eddig még Kossuth Ferenctől is csak azt a labilis kijelentést hallották, hogy a „jogos és méltányos igényeket ki fogja elégíteni anélkül, hogy valamit tett volna a vasutasok érdekében.” A sok beváltatlan ígértet után a máv. alkalmazottak pesszimizmus dolgában már annyira mennek, hogy nézetük szerint a tarifaemelés által elért bevételi többletet a kormány *nem a vasutasok fizetésemelésére, hanem a katonai létszám emelésének költségeire fogja fordítani*. Így azután érthető, hogy két évtized alatt nem tapasztaltak az ellenőrző közegek akkora közönyösséget és nemtörődömséget, amilyen most uralkodik a vonalakon.

(Kettős vágányt Tövisig.)

A vasúti személyzet kérésének teljesítésével vége szakadna a folytonos mozgolódásoknak, amelyek kimondhatatlan kárát okoznak a szolgálatnak és csakhamar arra a meggyőződésre jutna a kormány, hogy a fizetésemelésbe fektetett tőke az államvasúti bevételek szaporodásában bőven meghozza a gyümölcsét.

A fizetésemelésen kívül azonban a vasúti berendezéseket és eszközöket is jóval magasabb színvonalra kell emelni. Az *aradi üzletvezetőség* már évek óta sürgeti, hogy a *budapest-arad-tövisi vonalon több kitérő állomást létesítsenek*, de az oktan takarékoság mellett csak részben teljesítették az üzletvezetőség kérését. Így fölépült a *nagyláposi, köröstarcsai* s a *kigyósi* kitérő és építés alatt van a *jófői*, amelyeken kívül még több kitérőt is terveznek. Ambár ezek a kitérők meg fogják könnyíteni a forgalom lebonyolítását, alapjában véve ez is céltévesztett dolog és hiábavaló kiadás, mert a budapest-arad-tövisi vonal forgalmának kifogástalan lebonyolítását csak úgy lehet elérni, hogy a *vonalat kettős vágányú pályává építik*. Indokoltá teszi ezt egyrészt az a körülmény, hogy jó termés esetén óriási forgalma van ennek az alföldi vonalnak, másrészt pedig az, hogy ezen a pályán szállítják el a rendkívül fontosságu *petrosényi szénbányák* termését.

Ezért sokkal helyesebb volna a kormány részéről, ha további kitérők építése helyett a kettős vágányok lerakását határozná el, amiáltal a budapest arad-tövisi vonal még fokozottabb forgalmi igények mellett is megfelelően a rendeltetésének, mert az *ujszász-szajoli* rövid kettős vágány nem elegendő ennek a célnak elérésére.

Hogy mennyire országos és nem csupán helyi érdek az *aradi* vonal kettős vágányának kiépítése, azt legjobban bizonyítja egyik legelőkelőbb fővárosi napilapnak, a *Pester Lloyd*-nak mai számában megjelent cikke. A cikk írója, aki elsőrendű szakértő ezen a téren, nyomós érvekkel rámutat arra, hogy a *budapest-aradi vonalat két vágánnyal kell ellátni*. Más két vágányú pálya kiépítésének szükségét nem is említi föl a cikk.

Érdemes volna az aradi és aradvidéki forgalom zavartalan lebonyolítása érdekében *nagyobb arányú mozgalmat* indítani az iránt, hogy a kormány teljesítse a kettős vágány kiépítésére vonatkozó kérelmet. E kötelesség teljesítésére egyaránt illetékes az aradi kereskedelmi és iparkamara, az aradi Lloyd-Társulat és az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület.

A Fehér Kereszt-egylet közgyűlése

(Az új elnökség bemutatkozása. — Választások. — Gyermekkörház. — Csecsemő tápkonyha. — Gyermekalkoholizmusa. — Képsorsolás. — Tavasszi ünnepély.)

Arad, január 29.

Az aradi Fehér Kereszt gyermekvédő-egyesület ma délelőtt 11 órakor tartott rendes évi közgyűlést a városháza emeleti tanácstermében *Károlyi Gyuláné* grófnő elnök és *Károlyi Gyula* gróf elnök vezetése mellett.

A gyűlés megnyitása előtt *Károlyi Gyula* gróf úgy neje, mint a saját nevében megköszönte a bizalmat, amelylyel őket az egyesület az elnöki tisztségekre megválasztotta.

A közgyűlés ezután tudomásul vette *Leitner* Ernő dr.-nak az egyesület elmúlt évi működéséről előterjesztett jelentését, majd megbizta a titkárt, hogy az évi jelentést nyomassa ki és a tagok között osztassa szét. Az 1907. évi költségvetés bevételi részét 4800, kiadási részét 4650 koronában állapította meg a közgyűlés.

Ezután választás következett. A közgyűlés dr. *Müller* Lajosnét helyettes-elnöknek, *Müller* Károly orsz. képviselőt helyettes-elnöknek, *Varjassy* Lajos polgármestert alelnöknek és *Keller* Lajost másodtitkárnak választotta meg egyhangulag.

Ezután *Leitner* Ernő dr. a *gyermekkörház* ügyének állásáról tett jelentést. Elmondta, hogy a város törvényhatósági bizottsága az egyesület azon kérelmét, hogy a kórház céljaira telket adjon, akként intézte el, hogy az érdemleges határozathozatal előtt átírt az alapító *Neuman*-családhoz, miszerint a gyermekkörházi alapítványt változtassa át járványkórházi alapítvánnyá. Miután tudomása szerint az alapító család ezt nem akarja, indítványozza, hogy az egyesület adjon be sürgős kérvényt a törvényhatósághoz, a melyben a *telkek iránti kérelem érdemleges eldöntését kérelmezzék*.

Károlyi Gyula gróf elnök kívánatosnak találja, hogy a kérvény már a február 13-án tartandó városi közgyűlésen tárgyalható legyen, mert hiszi, hogy a törvényhatósági bizottság ezt a régen húzódo ügyet most már akként fogja megoldani, hogy a telket egyhangulag megszavazza.

Az egyesületnek az *Országos Fehér Kereszt* lelkészegyesülettel szemben fennálló 14.000 koronás követelésének behajtására, illetve ezen kérdésnek békés uton való rendezésére a közgyűlés az elnökséget kérte fel.

Leitner Ernő dr. igazgató-főorvos ezután azt az előterjesztést tette, hogy miután az egyesület Magyar utcai ambulátoriuma egy *csecsemő-tápkonyha* fentartását lehetővé teszi, a menüiben ennek a fekvése erre kiválóan alkalmas s minthogy továbbá a város törvényhatósága maga is foglalkozott csecsemő-tápkonyha felállításának a gondolatával, intézzen az egyesület kérvényt a városhoz, amelyben a tápkonyha céljára meghatározatlan összegű szubvenciót kérjen.

A közgyűlés az előterjesztést egyhangulag elfogadta.

Hunyár Algernon titkár elmondja, hogy az egyesület ambulátoriumának rendelő orvosai azt az elsomorító tapasztalatot tették, hogy igen sok anya részint azért, hogy gyermekének fájdalmát csillapítsa, részint pedig azért, hogy a síró gyermeket elaltassák, a gyermekkel *pálinkát itat*, mely körülmény igen sokszor alkalmas a diagnózis megtévesztésére. Az alkohol ellen az egyesületnek küzdenie kell és — jobb híján — alkalmasnak tartja olyan faliképek beszerzését, amelyek szemléltetőleg mutatják be az alkohol romboló hatását. Ezeket a képeket minden középületben ki kell függeszteni. Az alkohol ellenes küzdelem másik eszköze az lehetne, hogy az egyesület keresse meg az aradi munkásképző intézmény vezetőségét az iránt, hogy előadásai során az alkoholizmus kérdéséről is tartson, és pedig lehetőleg többször, előadást. Végül az aradi alkohollelenez-egyesülettel karöltve keressen módot az egyesület az alkoholizmus legyőzésére.

A közgyűlés úgy ezt, valamint a titkárnak azt az előterjesztését is magáévé tette, hogy a portómentesség megadása iránt intézzen az egyesület kérvényt a kereskedelmi miniszterhez.

Végül Leitner Ernő dr. és Sarlot Domokos indítványára kimondotta a közgyűlés, hogy a Magyarországon lakó külföldi honosságú gyermekeknek a magyar állam kötelekbe leendő visszanyerése érdekében olyirányú kérvényt intéz az Országos Gyermekvédő Ligához és Arad város tanácsához, hogy ezeknek a gyermekeknek a tartásdíjait vagy a Liga, vagy a törvényhatóság viselje.

A közgyűlés befejeztével a női választmány tartott Károlyi Gyuláné grófnő elnöklété alatt ülést, amelyen a képsorsolás megejtésére és egy tavaszi ünnepély rendezésére Károlyi Gyuláné grófnő védnöksége és dr. Mülek Lajosné elnöksége alatt a következő tagokból álló bizottság küldetett ki:

Aggölgői Jánosné, Boros Jusztin, özv. Boros Béni, Darányi Jánosné, özv. Fenyves Ignác, Gutzjahr Mihályné, Halász Jenőné, Hegedüs Lászlóné, Hermann Gyuláné, Horváth Imréné, özv. Hudetz Ferencné, Jankó Imréné, Kádas Kálmáné, Keller Izsóné, Kintzig Gézané, dr. Köpf Jánosné, Laczay Endréné, Lócs Rezsóné, özv. Petrovics Mihályné, dr. Prohászka Lászlóné, Simon Karolin, Steiner Ferencné, Steiner Jakabné, Stankovics Miklósné, özv. Sváby Pálné, Tagányi Gusztávné, dr. Tisch Mórné és Varjassy Árpádné.

A képsorsoló és vigalmi-bizottság Károlyi Gyuláné grófnő és dr. Mülek Lajosné elnöklété alatt már február 4-én délelőtt 11 órakor a városi tanácstermében tartja első ülését.

Felügyelő-bizottság az igazgatóság ellen.

Ellentétek az Ipar- és Népbank kebelében.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 29.

Egy igen érdekes jogvita van forgalomban az Aradi Ipar és Népbank részvényesei között arra nézve, hogy van-e joga a jövő vasárnapon megtartandó rendes közgyűlésen részt venni és szavazati jogot gyakorolni azon új részvényeseknek, kik a múlt évi közgyűlés elhatározása alapján kibocsátott részvény aláírási felhívás alapján szereztek részvényeket s azok vételével a felhívás értelmében múlt évi szeptember hó elsejéig befizették?

Az új részvényt jegyzők egy része ezen jogot határozottan vindikálja. Arra hivatkoznak, hogy a kibocsátott aláírási felhívásban nemcsak nyílt szavakkal lett kimondva, hogy az új részvények 1907. január 1-től teljesen egyenlő joguak lesznek a régiekkel, hanem az is kimondatott, hogy az összes részletek és a bélyegilleték lefizetése után az ideiglenes elismervények új részvényekkel lesznek kicserélve. Ezen felül pedig még avval is érvelnek jogaik mellett, hogy reájuk nézve nem közömbös, hogy a most megtartandó közgyűlésen három évi időtartamra megválasztandó intézeti vezetőség megválasztására nézve gyakorolhatják e szavazati jogaikat avagy nem.

Mindezekkel szemben az igazgatóság az új részvényeseknek a most megtartandó közgyűlésre a részvételi és szavazati jogot nem tartja megadhatónak, mert azokat csak a f. évi január hó első napjától fogva tekintik részvényeseknek, mivel a múlt évi nyereségből csupán 5% kamatban részesültek s így részvényeik a közgyűlést 3 hóval megelőzőleg a részvénykönyvben nevükre írva nem lévén, az intézeti alapszabályok 68. §. értelmében szavazatképes részvényeseknek nem tekinthetők.

(A felügyelő bizottság beadványa.)

Ezen tényállással szemben a jogaikban magukat megrövidítve látó új részvényesek az intézet felügyelő bizottságához fordultak pana-

szukkal, mely sérelmeiket jogosnak találván, a következő átiratot intézte a részvénytársaság igazgatóságához.

Tekintetes Igazgatóság!

Az elmúlt üzleti év folyamán több ízben kifejezést adott az alulírott f. ü. b. azon nézetének, hogy az előző évi közgyűlés határozatából kifolyólag kibocsátott részvényjegyzési feltételek alapján az 1907. év elején megtartandó évi rendes közgyűlésen az alapszabályszerű szavazati jog mindazon részvényeseknek megadandó, kik e részvényjegyzésben részt vettek s a részvénytőke befizetését a felhívás értelmében teljesítették; mert erre nemcsak a törvény és az alapszabályok 68. §-a értelmében szereztek jogot, hanem ezen jogosultság részükre az aláírási feltételek 5. pontjának azon kijelentése által, hogy „az új részvények 1907. január 1-től teljesen egyenlő joguak lesznek a régiekkel” nyílt szavakkal meg is adatott. Sőt reámutatott az aláírt felügyelő bizottság az igazgatóságnak az aláírási felhívás 6. pontjában foglalt azon kötelezettségére is, hogy: az összes részletek és a bélyegilleték lefizetése után az ideiglenes elismervények új részvényekkel, illetve részvényutalványokkal lettek volna felcserélendők. Mindezek dacára, — mint közvetlen tapasztalatból meggyőződünk — a tekintetes Igazgatóság azon utasítást adta az intézet főpénztárosának, hogy letéti jegyet és szavazati igazolást csak régi részvénytulajdonosnak adjon ki, a teljesen befizetett, de ideiglenes elismervénnyel jelentkező új részvényeseket azonban ne vegye figyelembe. Nehogy tehát az alulírott felügyelő bizottság ezen jogtalan igazgatósági intézkedéssel egyetérteni látszassék, az ellen ez uton is határozottan tiltakozik s ezen eljárással szemben óvást emel, mert nem tartja törvényes ellenőrző kötelességével megegyezőnek, hogy a részvénytőke egyharmadát még múlt évi szeptember 1-ig befizetett részvényesek nyíltan megadott jogaiktól ilyként elüttesenek.

Kelt Aradon, az Aradi Ipar- és Népbank f. ü. b. 1907. január 28-án tartott üléséből.

Dr. Páris Lajos s. k., Kniffel Lajos s. k., Adler Andor s. k.

Az igazgatóság a felügyelő bizottság ezen átiratára választ még nem adott, de kíváncsian várjuk a fejleményeket, mert úgy vagyunk értesülve, hogy a jogaikban magukat megrövidítve látó új részvényesek a bíróság előtt készülnek orvoslást keresni a rajtuk eső sérelemért.

Az igazság érdekében itt megjegyezzük, hogy úgy az Aradi Első Takarékpénztár, mint az Aradmegyei Takarékpénztár részvénytársaság is a hasonló feltételek mellett kibocsátott új részvények birtokosainak a közgyűlésen való részvételre és szavazatra nézve a jogot megadta.

(Az igazgatóság álláspontja.)

A felügyelő bizottság beadványa ügyében kérdést intéztünk az Aradi Ipar- és Népbank igazgatóságához. Az igazgatóság kérdésünkre vonatkozólag a következő választ adta:

Az új részvények a f. évi február hó 3-án megtartandó rendes évi közgyűlésen szavazati joggal nem bírnak, mert az 1906. évi február hó 4-én megtartott közgyűlésen hozott határozat szerint az új kibocsátású részvények az 1906. üzletév eredményéből nem részesednek és csak 1907. évi január hó 1-től lesznek teljesen egyenlőjoguak a régi részvényekkel.

Ennélfogva az új részvények csakis az 1907. január hó 1-től fogva lehetnek az új részvényesek nevére a részvénykönyvbe bevezethetők. Az alapszabályok 68. §-a pedig határozottan akképp intézkedik, hogy szavazatképes részvényesnek csak az tekintendő, kinek részvénye a közgyűlés megtartása előtt legalább 3 hóval az intézeti részvénykönyvbe saját nevére beiktatva van. Miből folyólag, tekintve hogy az új részvényeseknek az 1906. üzletév eredményéből részesedésük nincs, a

mennyiben befizetéseik után 1906.—évi december 31-ig részükre csak kamat lett megterítve, a hivatkozott közgyűlési határozatnak azon rendelkezése, hogy az új részvények 1907. január 1-től teljesen egyenlő joguak lesznek a régi részvényekkel, a szavazatképességre nem vonatkozik, mert arra nézve az alapszabályoknak fenti §-a irányadó. Ugyanazért az igazgatóság az alapszabályoktól el nem térhetvén, ki kellett mondani, hogy az új részvényesnek az 1907. évi február hó 3-án megtartandó közgyűlésen szavazatképessége nincsen, a mennyiben részvénye a közgyűlés előtt 3 hóval a részvénykönyvbe beiktatva nem lett.

MULATSÁGOK.

Farsangi naptár:

Február 1. Tanítófalvából Iparosház. — A világi polgári kör és dalkör hangversenyyel egybekötött táncestélye (iskolaépület.)

Február 2. Az aradi vaskereskedők és vaskereskedelmi alkalmazottak táncvigilája (Központi Szálló.) — Az aradi cipészek szakcsoportjának táncmulatsága Fehér Kereszt. — A kisjeű erdőhegyi ifjuság hangversenyyel és műkedvelői előadással egybekötött táncmulatsága (Polgári olvasókör.) — A pakotai iparostanonciskola felügyelő bizottságának hangversenyyel egybekötött táncmulatsága (Fehér Kereszt.) — A pécskai ifjuság táncmulatsága (Heller szálló.) — Vívóestély és táncestély Lippán (József főherceg s álló.) — A magyarországi munkások rokkant- és nyugdíj-egyesületének táncestélye (Ferenctér 6.)

Február 3. A hódmezővásárhelyi kereskedőifjak egyesületének táncestélye (Fekete Sas.) — Az aradi összes sztalos, kárpitos, esztorgályos és szobrászok segédek táncvigilája (Fehér Kereszt.) — A seprősi fiatalok táncmulatsága (A csermői önkéntes tűzoltó-egylet táncvigilája.)

Február 9. A vasutas szövetség aradi körületének hangversenye és táncestélye (Iparosház.) — Az új-aradi kereskedők körének táncmulatsága (Martini-szecsarnok.) — Az aradi csizmakészítő ipartársulat táncmulatsága (Láng-vendéglő.) — Az aradi állami tanítóképző ifjuság hangversenyyel egybekötött táncestélye (Tanítóképző) — Táncestély Berzován (Zöldfa vendéglő.)

Február 16. Az aradi posta- és távirda tisztviselők sport-egyesületének táncestélye (Láng vendéglő.) — Az aradi ág. ev. egyház piknikje (Iparosház.)

Március 2. Az aradi turista-egyesület trefas estélye (Iparosház.)

(=) Az aradi áll. tanítóképző ifjusága segélyalapja javára február 9-én, az állami tanítóképző helyiségeiben hangversenyyel egybekötött zártkörű táncestélyt rendez. Jegyek ára: személyjegy 2 kor., családjegy 5 kor.

Műsor: 1. Kuruc dalok. Főfőkarra alkalmazta Zoltay M. tanár. Előadja: az ifj. énekkar. 2. Haydn J. Vonósnégyes. Andantino grazioso. Előadják: Zoltay M. tanár, Allerhand B., Posta S. és Zajonszkovszky J. 3. Magyar népdalok. (Abránd) Zong. előadja: Szabó Margit, gordonkán kíséri: Zajonszkovszky J. 4. Balásy Gyula szavaltata. 5. Beethoven L. Zongora-hármas, 97. mű. Előadják: Zoltay M. tanár, Zoltay M. tanár és Zajonszkovszky J. 6. Huber Károly. A harmonia dicsőenke. Zoltay M. né zongorakísérettel előadja: az intézeti nagy énekkar.

(=) Az Aradi Posta- és Távirda Tisztviselő Sportegyesület február 16-án, Szél Ernő postatávirda felügyelő védnöksége alatt, Láng Testvérek helyiségeiben, műsorral egybekötött zártkörű táncestélyt rendez. Belépő-díj: Személyjegy 2 korona, családjegy 5 korona. A tiszta jövedelem részben az Aradon felállítandó Kosuth-szobor alap javára fordítattik. Az estély kezdete 9 órakor.

Műsor: Rendező: Schulde Frigyes. 1. Nyitány. előadja: az egyesület saját zenekara. 2. Duett, előadják: cimbalmon Pálffy Szilárdka, hegedűn Zalay Sándor. 3. Kurucz nóták, éneklő: Dávid Antal, cimbalmon kíséri: Zalay Sándor. 4. Magyar dalok, előadja: az egyesület zenekara. 5. Urak estélye. Vigjáték 1 felvonásban. Szereplők: Bozsodi János, Gyöngyössi Sándorné, Liebhaber János, Liebhaber Jánosné, Erdélyi Ferenc. Rendező: Bozsodi János.

(=) Mulatság Berzován. Február 9-én Berzován a „Zöldfához” címzett nagyvendéglő helyiségeiben, a Berzovai sirtort bekerítéséhez szükséges alap gyarapítására zártkörű táncestélyt rendeznek. Személyjegy 2 korona, családjegy 3 korona.

A butorszövetkezet botránya.

Egy vagon tisztesség.

Szabálytalanságok és visszaélések.

A kisiparosok veszedelme.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 29

Az Aradi Butorkészítő Iparosok Szövetkezete igazgatósága ma nyilatkozik. Amit elmond, azt már előre megcáfoltuk pontos adatokkal: polemizálni nem fogunk vele. Ami a nyilatkozat harapós részét illeti, t. i. azt, hogy az Aradi Közlönynek nem szállítják vaggonnal a tisztességet, csak az a válaszuk, hogy a szövetkezetben divatos, valószínűleg bécsi tisztességre valóban nem vagyunk reáutalva. Minden józanul gondolkodó ember el tudja bírálni, hogy melyik részen van a tisztesség: ott-e, ahol állami szubvenciót kapnak és bécsi áruval vezetnek félre a közönséget, vagy ott, ahol ezt az üzemet leleplezik?

A szövetkezetnek egy vagonra való tisztességét az alábbiakban mutatjuk be a közönségnek:

(Egy vagon tisztesség.)

Mikor a szövetkezet megalakult, a kisebb mestereket olyan módon vonták a szövetkezetbe, hogy sorra járták a műhelyeket és valóságosan izgattak a butorgyárosok ellen.

Egyik előkelő aradi butorgyáros, aki már évekig dolgoztatott egyik kis iparossal (a nevet a sajtóper folyamán hozzuk nyilvánosságra), kevéssel a szövetkezet megalakulása után nyers anyagot adott ennek a mesternek, hogy abból egy szekrényt készítsen. A szekrény már félig készen is volt, amikor a mesternél megjelent Székely Ferenc és a szövetkezet egyik igazgatója, akik reávettek az iparost, hogy a szekrényt szállítsa be a szövetkezet raktárába. Es így is történt: a szövetkezet vezetői belevittek az iparost, hogy a butorgyáros nyers anyagából készült szekrényt náluk értékesítse. A butorgyáros később felvilágosította a mestert, hogy voltaképpen sikkasztást követett el. Ez tisztesség.

Székely Ferenc üzletvezető több iparosnak tudtára adta, hogy megrendeléseket csak akkor várhatnak tőle, ha ezzel szemben neki bizonyos százalékot tevő jutalékot adnak. A sajtóperben bizonyítottunk. Több aradi iparos van, aki ilyen úton elvesztette a szövetkezet rendeléseinek javarészét. Ez is tisztesség.

Hogy a bécsi butorrendelések ki ne derüljenek, az előrelátó üzletvezető legtöbb esetben az igazgatósági tagok címére küldeti a bécsi árut. A magyar ipar fellendítéseért szubvenciót és adómentességet élvezni s ezzel szemben bécsi árut árusítani: ez is tisztesség.

Még egyetmást tudunk. Miután azonban a szövetkezet polemizáló kedvét növelni akarjuk, a második vagon tisztességet majd holnap fogjuk kiüríteni.

(Wien, Westbahnhof.)

A bécsi képeretek ma is ott ékeskednek a szövetkezet kirakatában, — mintának. A bécsi butorok rendelése különben, amint értesülünk, nem új keletű. Már mintegy két esztendeje feljelentés érkezett az Asztalos Sándor társaság kebelében alakult iparpártoló bizottsághoz, amely a szövetkezetet bécsi áruk árusításával vádolta. Mikor a szövetkezettől felvilágosítást kértek, ott beismerték a dolgot. Minta: ez volt a védekezés.

Sajátságos, hogy ezt a mintát lopva, titokban kellett Aradra szállítani. Nem is a szö-

vetkezet címére, hanem az igazgatókéra. Így érkezett szövetkezeti megrendelés Kremmer János, Lisinszky Lajos és Kidon Gyula címére. Székely személyesen járt Bécsben, hogy a megrendeléseket nyélbeüssse. Ekkor tetszett meg neki annyira a bécsi ipar, hogy azóta még asztalmintákat is hozat Bécsből, holott tudvalevő, hogy éppen az asztal az a butordarab, amelynél mintára még kevésbé van szükség, mint a többi butoroknál. De hát az állami szubvenciót csak el kellett helyezni valahol.

Mai nyilatkozatában a szövetkezet igazgatósága elismeri, hogy bécsi árut is hoz forgalomba. Tudtukkal ipari kihágást képez a közönség félrevezetése. Már pedig nyilvánvaló, hogy itt erről van szó. A szövetkezet, amely adómentességet és államsegélyt élvez, csak azért, hogy a magyar ipar fejlesztésén dolgozzék, a szövetkezet, mely ezen a révén az adófizető s a maga erejére utalt butorkereskedőnek konkurrenciát csinál: az a szövetkezet ezeket költ a bécsi ipar pártolására. Hol a kihágási bíró?

(Szabálytalan gazdálkodás.)

A szövetkezetnek ötven koronás üzletrészjegyei vannak. Aki azonban több, mondjuk három üzletrészt jegyez, az is csak egy ilyen jegyet kap. Ezt kitöltik ilyenformán: X. Y. alulírt szövetkezetnél jegyzett 50, vagy 100, vagy 150 koronás üzletrészt teljesen lefizette.

Ez idáig rendben volna. Nincs azonban rendben az, hogy a részjegyhez csatolt szelvényeken nincs rajta a részjegy sorszáma. A szelvények nincsenek lebélyegezve sem s nem tűnik ki belőlük, hogy 50, 100, vagy 150 koronás üzletrész utáni osztalék fizetendő ki a szelvény ellenében. „Az alulírt szövetkezet a jelen szelvény bemutatójának kifizeti az . . . üzleti évre eső osztalékot.” Ennyi az egész szöveg.

Az ellenőrzés teljesen lehetetlenné van tette ezzel a módszerrel. Hogy a szelvény után 150, vagy 1000 koronára eső osztalékot fizettek-e ki, azt egyszerűen nem lehet konstatálni. Nem állítjuk, hogy esetleges bűnös manipulációk e révén előfordultak, de az tény, hogy igen könnyen előfordulhatnak, hiszen az ellenőrzés lehetősége is ki van zárva.

A szövetkezet azt állítja, hogy forgalmának csak 15 százaléka volt hitelügylet. Azt azonban bölcsen elhallgatja, hogy a váltóval fedezett követeléseket nem számítja hitelnek, holott a leszámított váltóért a szövetkezet anyagi felelős. Így áll elő az a kacagtató tétel a mérlegben, amely 200 koronát tüntet fel kétes követelésnek. Hiszen ezért a pénzért egy egy szobás garzonlakást sem lehet berendezni! A váltóhitel a szövetkezetnek nem hitel. Ilyen gazdálkodás után szokott beütni a krach.

A szövetkezeti tagok részjegyeik értékének ötszöröség viselik a vagyoni felelősséget. Ha egyszer azután csődöt mond a fentvázolt üzleti zsenialitás: megint jöhet egy nagyobb számban amerikai emberexport!

Az igazság kedvéért itt említjük meg, hogy a szövetkezet amerikai tagjai közül Braun Gusztáv csak egyszer dolgozott a szövetkezetnek, tehát az ő tönkremenése nem a szövetkezet bűne. A kiléptettek közé tévedésből Szilvássy István neve is becsuszott: az igazságnak megfelelőleg ezt is lojálisan korrigáljuk.

Itt említjük meg azt is, hogy a brassói butorszövetkezetben Székely Ferenc sógora, a marosvásárhelyiben leendő veje és unokaöccse dirigálnak. Ime, a tierbertek szövetkezete, mint a központi országos hitelszövetkezet tagja.

(A kárptosok kizárása.)

Ami a kárptosok kizárását illeti, mindekelőtt konstatáljuk, hogy a szövetkezet kárptosműhelyének vezetője ugyanaz a Szilvássy István, aki „még ezen felül is” kap megrendelést. Egyébként beszéljen itt helyettünk Varga János kárptosmester alábbi nyilatkozata:

Ami a kárptos mestereknek a Butorszövetkezetből történt kizárását illeti, erre vonatkozólag kijelentem, hogy a kárptosmestereket a szövetkezet, Székely Ferenc kezdeményezésére és az ő céljainak megfelelően, tényleg kizárta kebeléből és maga állított fel kárptosműhelyt. Tette pedig ezt nem azért, mintha a bedolgozó kárptos mesterek munkájával megelégedve nem lettek volna, mert hiszen ha az aradi kárptosmesterek munkája jó az összes aradi butorgyárosoknak, épenugy jó volt az a szövetkezetnek is, hanem tette ezt azért, mert azt a keresetet, amely a szövetkezet munkáiból nekünk jutott, Székely Ferenc megsajnálta tőlünk. Egyedül Zima Tibor ipartestületi titkár ur volt az, aki a kárptos mestereket védte e tervbe vett kijátszás ellen, az igazgatóság többsége azonban beugrott Székely Ferenc üzletvezetőnek s a kárptos mestereket egy szép napon kitették a szövetkezetből. Egy másik kárptosmester társamat cifra körülmények mellett igyekeztek levenni a lábáról s mindezeknek végcélja és végeredménye az lett, hogy a szövetkezet kárptososa ma: Székely Ferenc, aki a mi kihelyezésünk után rögtön a maga nevére váltotta ki a kárptos iparigazolványt s ezt az ipart a szövetkezet számára, kárára és veszélyére ma is Székely Ferenc üzi.

Igy áll a szövetkezeti kárptos-ipar ügye s aki ezt másként akarja az avatatlan közönség szeme elé állítani, az ferdit és szándékkal vagy öntudatlanul a szövetkezet igaztalan ügyét akarja a közönség előtt kedvező színen feltüntetni.

Aradon, 1907. évi január hó 29 én.

Varga János,
kárptos mester.

A kisdud játékok leleplezését különben még folytatjuk.

A Rothschild-Wertheimstein nász.

A világ legérdekesebb menyasszonyáról.

Arad, január 29

Nagyváradról írják: Vasárnap reggel nyolc óra után, a budapesti gyorsvonat indulása előtt az utasok között nagy mozgolódás volt észlelhető. Az első osztályú váróterem bejárata előtt szinte egymás sarkára léptek az utasok. Ahogy a tolongó utasok télibunda tömegébe belefurtam magamat, szembekerültem két régi fővárosi barátommal, akik itt jártak környéken és a gyorsvonattal igyekeztek visszafővárosba. Megörültek a látásomnak, amit én is láttam ebben, mert csak úgy dőlt belőlük a dezóskódás. Az egyik jobbról, a másik balra dőtt meg.

Gyorsan, vagyis inkább idegesen megkértem őket, hogy kit néz olyan kíváncsian a sok utas között, hogy az elsőosztályú váróterem között van Rothschild nagyváradai menyasszonya, a Wertheimstein Alfrédnek menyasszonya: Rózsika kisasszony. Néztünk rá, de nem mertünk lépésért lépésért ott a váróteremben megállni, hallani akartuk a pénzfejtő menyasszonyáról mindent, ami csak meg lehetett tudni, meg is indokolta a kíváncsiságot letremelő okokkal:

— Hát tudod barátom, én nem is a menyasszony, hanem a feleségem. A menyasszonyok kíváncsiak a menyasszonyra, az asszonyok pedig a feleségemnek, az asszonyok a menyasszonyát? Az asszonyok a menyasszonyról és a menyasszonyról is beszélni szeretnek nekik.

menyasszonyról, akire most egy egész világ babonás csodálkozással néz és akit ismeretlenül is nagyra becsül.

Elmondottam, hogy ez a királyidyll a nyárutóján kezdődött a Tátrában, ahol a Wertheimstein-család üdült. Ott volt Charles Rothschild is, aki a szokásos fürdői ismerkedés után csakhamar belészeregett a sudár természetű, bájos nagyváradai urileányba. Mi váradiak, ha eleintén csodálkoztunk is a mi kedves földünk mesés legendás szerencséjén, megtudtuk érteni a völegény érzelmeit. Mert lady Wertheimstein (önkéntelenül is angolul tisztelem Anglia leendő egyik legtekintélyesebb urasszonyát) a legműveltebb urinók közül való, akinek klasszikus egyszerűsége, látköre, feltétlenül nagyuri modora általán ismert tulajdonai az érdekes menyasszonynak. Elmondottam, hogy karácsonykor volt a világhírű eljegyzés Nagyváradon, ahol szintén érthető szenzációt keltett, de azért bizonyos, hogy mindenképp a világon sokkal jobban ámulnak-bámultak az emberek, mint a flegmatikus nagyváradiak. Emellett bizonyít például az is, hogy a szerencsés ara a világ minden részéből kétezerrel több kéregető folyamodványt kapott, de nagyváradit egyet sem. Ez a mi társadalmunk intelligenciáját jellemzi. Mert nyomor van itt is bőven, de kéregető kéz, kolduló irás itt nem terem. Erre ép oly büszke Nagyvárad, mint a Wertheimstein család legendás szerencséjére.

Elmondottam továbbá kíváncsi utitársaimnak, hogy az esküvő a nagyváradai polgármester dispensációjával február 6-án lesz Bécsben a zsidó vallás ceremóniái betartásával. Nagyvárad nem tudta volna az esküvő idejére méltóképpen befogadni a Rothschildokat, akiknek családi hagyomány szerint teljes számmal össze kell jönnök, ha egy Rothschild nőül. Főlemlítettem azt is, hogy a menyasszony szombaton bucsuzott el a Wertheimstein-család esetében barátnőitől és legközelebbi ismerőseitől, most pedig egyenesen Bécsbe utazik nővérével, *Wertheimstein* Sarolta kisasszonnyal (mert a menyasszony édesanyja mintegy tíz év előtt meghalt), hogy megtegyék az előkészületeket az esküvőre. Hír szerint 25 millió korona lesz a fiatal Rothschildné apanáza. Azt is mondják, hogy Charles Nathaniel Rothschild karácsonyi ajándékkul fejedelmi vagyont érő igazgatósági kinevezésekkel kedveskedett apósának, lovag *Wertheimstein* Alfrédnak. Így beszélnek. Ezek a kinevezések a Rothschild-csoport világhírű vállalataihoz szólnak. Az egyik hír szerint az amerikai Pacificque-vasút igazgatósági tagsága maga sok ezer font tantiemet jelentene. Igen természetes, hogy ez a hír is ép úgy lehet a fölserkent tömeg-fantázia szülötte, mint ahogy — Rothschildról lévén szó — szösz szerint igaz is lehet. Egy, bizonyos dolog. Es ez az, hogy fejedelmek rokonsága tartozik túrni a profanum vulgus kíváncsiságát, amely lehet talán kellemetlen, de nem ártalmas.

Berobogott a gyorsvonat és én utitársaimmal gyorsan beszálltam az egyik Poulmann-kocsiba. Föl szálltak a Wertheimstein kisasszonyok is, egykedvűen túrva a báméskodók mosolykeltő kíváncsiságát. A vonat elindult. Prúszkölve, fujva, dübörögve vágott neki a fehér pusztának. Lassan, majd egyre szaporábban, bundás pelyhekben hullani kezdett a hó, mint mikor fehér virágok záporával ünnepelnek egy becézett primadonnát a legszebb diadalok deszkáin, a színpadon . . .

Közben figyelmesekké lettünk arra a korzóra, amely szakaszunk ajtaja előtt a folyosón volt. Az egész vonat utazóközönsége át, meg átvonult a kocsik folyosóján az utolsó kocsik felé. Persze, hogy ezek is, itt is Wertheimstein Rózsikát bámulták. Mert a kalauz szakaszról szakaszra ujságolta a szenzációt, hogy most utazik az esküvőjére Rothschild ur menyasszonya. Hát még hogy bámulták, mikor a table d' hotelnál megjelent kis söts utazó képében. Figyelték, hogy ül, hogyan eszik, hogy fogja a kést, meg a villát. Uram bocsá! Még magam is ijedten raktam félre a kést, mikor megláttam, hogy a lady

a villával nyiszitei a fogast. Mert valamikor mindnyájan megtanultuk, hogy halat nem illik késsel vágni, de ki törődik ezzel hétköznap. Ez az utazás azonban ünnep volt a vasuton Nagyváadtól Budapestig.

Nem csodálom, ha Debrecent megeszi a méreg. Nagyvárad, a „Pakfon város“ ugyan alaposan lefőzte. Képelem, mennyien járnak ezután a Tátrába Debreceből!

L. K.

A saarbrückeni bányakatasztrófa

Kétszáz mentő is elpusztult.

A franciák részvéte.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad január 29

A Rajnavidéken, Saarbrücken mellett történt bányakatasztrófáról egyre megrendítőbb jelentések érkeznek. A katasztrófák történetében a legszomorubb lapra tartozik az elzászi bányász nép gyásznapja. Csak ma tűnik ki a bányaszerencsétlenség a maga borzalmasságával. A tegnapi jelentések mintegy csak tapogatózások voltak és a hivatalosan, véglegesen megállapított adatok még most sem állanak rendelkezésre, mégis látható, hogy az utóbbi évek egyik legnagyobb katasztrófája az, amely most annyi szerencsétlen bányász életét oltotta ki.

Legújabb távirataink a következők:

Saarbrücken, január 29. A katonák és csendőrök valóságos harcot vívnak a bányászok hozzártatózóival, akik nem akarnak mozdulni a felvonó gépektől, dacára annak, hogy a bányából minduntalan láng csap ki. Egymásután hozzák felszínre a borzalmasan megsonkított holttesteket. Némely bányász keze, lába egészen szénre égett, olyiknak a feje szenesedett meg, akiket pedig a tűz nem ért el, kifordult szemekkel fulladtak meg a nagy füsttől, vagy az explozió tépte szét egyes testrészüket. A bányagazgatóság tegnap *beszüntette a mentést*, mert megint felgyülemlt a bányalég és félt, hogy újabb robbanás fog történni.

St.-Johann, január 29. Tegnap délután 160 holttestet és 24 súlyosan sebesültet hoztak fel. Senkisé tudta megállapítani, hogy a felrobant tárnában levő 600 bányász közül hányan menekültek át az összeomlott válaszfalakon keresztül a szomszédos bányákba.

Amikor a mentés javában folyt, *újabb robbanás történt és 200 mentőt elzárta a kijárattól*. Valószínű, hogy ezek közül egy sem fog megmenekülni. A mérnökök mondják, hogy alig van remény és nem valószínű, hogy élve hoznak fel valakit a felszínre.

A katasztrófa okáról a legkülönbözőbb hírek vannak forgalomban. A legvalószínűbb, hogy *vigyázatlanság* okozta a pusztulást. Már szombaton erősen felgyülemlt a bányalég és lehetséges, hogy valamelyik bányász könnyelműen nyitva hagyta a biztosító lámpa szelepét.

Páris, jan. 29. A község tanács tegnapi ülésén az elnök a következőket jelentette ki: „Biztos vagyok abban, hogy valamennyiünk érzelmeit tolmácsolom, a midőn azon áldozatok iránt érzett rokonszenvenek és részvétnek adok kifejezést, akik a tegnapi saarbrückeni bányaszerencsétlenség alkalmával életüket veszítették. A saarbrückeni bányavidékeket súlyos katasztrófa érte. E szerencsétlenséget mi is érezzük. Ne feledkezzünk meg arról a rokonszenvről, amelyet a courrieresi bányaszerencsétlenség alkalmával tanúsítottak. Küldjük a szerencsétleneknek testvéri köszöntésünket.“

Páris, jan. 29. *Fallières* elnök a következő táviratot intézte *Vilmos* császárhoz: „Mély megrendüléssel vettem híret annak a rettenetes bányagázrobbanásnak, amely a redeni Bildstock tárnában oly sok bányász halálát okozta. Engedje meg Felsőged, hogy szívből jövő, igaz részvételem fejezzem ki és csatlakozzam a szegény bányamunkások családjának gyászához.“

Az utolsó kísérlet.

Mentőakció Polónyiért.

Küldöttség Kossuthnál.

Mégis elbukott!

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad január 29

Akit már mindenki bukottnak hitt, ma egyszerre ismét feltámadt. *Polónyi Géza* híveinek kisdud csapata ma egy utolsó elszánt, kétségbeesett kísérletet tett, hogy megmentse a bukott férfit, de minden erőfeszítés és vergődés hiábavalónak bizonyult. Délben még hirdették a hívek, hogy *Polónyi* mégse mondott le, este azonban a függetlenségi pártkörben megakadályozták a bizalmi tüntetést és így *Polónyi* — mégis megbukott.

Az újabb kavargásról ez a tudósítás:

A megrendelt bizalom ellen.

A *Polónyi*-ügy ma újra nagy izgalmat és kavargást okozott a képviselőházban. A függetlenségi párt elnökségének az volt az óhaja, hogy a párt részesítse ovációban *Polónyi* Gézát és bizalmat is szavazzon neki. E terv ellen azonban a párt nagy részének mártégnap több rendbeli kifogása volt, ma pedig határozott antipátiával nyilatkozott arról a párt tulnyomó része.

Különösen *Károlyi* István gróf tüzet erősen a bizalmi nyilatkozat ellen és megjegyezte, hogy *Polónyinak* a *Schönberger* báróné levele dolgában tanúsított magatartása miatt *lehetetlen bizalmat szavazni* már csak azért sem, mert az igazságügyminiszter *Andrássy* Gyula és *Apponyi* Albert személyét is belekeverte a dologba.

Egész délelőtt csoportokba verődve tárgyalták a függetlenségi párt tagjai a *Polónyi*-ügyet és valósággal izzóvá lett a párt hangulata, amikor délben híre ment, hogy küldöttség keresi föl *Kossuth* Ferencet *Polónyi* maradása érdekében. Ez a hír annyira izgatta a kedélyeket, hogy azok is, akik már hozzájárultak a szívélyes bucsuztatáshoz, kijelentették, hogy ha *Polónyi* valóban a megmaradása mellett agitál, és valóban küldöttség megy *Kossuth*hoz, akkor *szó sem eshetik a Polónyinak való bizalmi nyilatkozatról*.

Károlyi István gróf, *Bethlen* István gróf, *Miksu* Imre, *Eber* Antal és mások a párt vezető tagjai közül felháborodással tárgyalták a dolgot és azt a felfogást hirdették, hogy *Polónyi lehetetlenné válik a parlamentben is, a pártban is ilyen manőverek után*.

Küldöttség Kossuthnál.

Közben a Házba érkezett *Polónyi* Dezső és a következőket mondta:

— *Valótlan, hogy a király elfogadta apám lemondását. A felség a függetlenségi pártra bizta a dolog elintézését.*

Erre nyomban szervezkedtek *Polónyi* hívei és öt perccel egy óra előtt *küldöttség ment Kossuth* Ferenchez. A küldöttség tagjai voltak: *Méray* Lajos, *Burgyán* Aladár, *Laehne* Hugó, *Pozsgay* Miklós, *Lázár* Pál, *Baloghy* Ernő, *Tutsek* Sándor, *Csizmadia* Endre, *Hammersberg* László, *Várady* Károly, *Csepán* Géza, *Markos* Gyula, *Bartha* Ferenc és *Nagy* Emil függetlenségi párti képviselők.

Kossuth Ferenc *Apponyi* Alberttel együtt fogadta *Polónyi* híveit. Körülbelül egy órahosszat tárgyalt a két miniszter a képviselők-

kel, akik a tanácskozást bizalmasnak nyilvánították és nem adtak hírt róla. A küldöttség fölvilágosítást kért Polónyi ügyéről és a kérése az volt, hogy *Kossuth tegye mindenképen lehetővé Polónyi megmaradását*, mert Polónyira szüksége van a parlamentnek és a pártnak és Kossuthnak nem szabad őt sajtótámadások miatt elejtenie. Volt olyan hang is, amely azt mondta, hogy ha *Andrássy Gyulának* és az alkotmány-pártnak kifogása van Polónyi minisztersége ellen, akkor *alakítson a függetlenségi párt kormányt a saját kebeléből*.

Kossuth Ferenc azt mondta a küldöttségnek, hogy a párttól és Polónyitól függ az igazságügyminiszter maradása. Igaz ugyan, hogy *Polónyi élő szóval lemondott*, de írásban még nem adta be lemondását. *A holnapi pártértekezlet döntheti el Polónyi sorsát*.

A küldöttséggel és Apponyival folytatott tanácskozás után Kossuth elhívatta *Károlyi István* gróft.

Andrássynál nincs kegyelem.

Amikor a folyosóra hírül hozták a tanácskozás eredményét, újabb és fokozott izgalommal s szenvedelemmel vitatták meg az ügyet. Mig Polónyi védői a miniszter érdemeit hangoztatták, a párt nagyobb része kifejtette, hogy Polónyi most még inkább maga ellen lázítja a kritikát s most már szó sem lehet bizalom nyilvánításáról. *Polónyinak mennie kell*, még pedig minél előbb, mert különben *a párt leszavazza a pártban és a képviselőházban is* Polónyi védői részéről azt is híresztelték — állítólag *Polónyi Dezső* híradása alapján, — hogy az igazságügyminiszter csak akkor mond le állásáról, ha a *koalíció minden pártja* nevében történik fölszólalás.

Ez a hír olaj volt a tüzre. Elmondták *Andrássy Gyulának* is, aki ezt felelte:

— Azok után, amiket Polónyi a Schönbergerné levele dolgában mondott és miután már oly nagy botrány lett a dologból, hogy az egész világ szeme rajtunk van és miután már elejtettük őt, — *teljes lehetetlenség neki bizalmat szavazni*. Hiszen ha bizalommal viseltetnénk iránta, akkor nem kellett volna őt elejteni. Vagy elejtjük őt és akkor nincs bizalom, vagy bizunk benne és akkor nem lett volna szabad elejteni.

Andrássy nyilatkozata igen nagy hatást tett magára a függetlenségi pártra is, amely a képviselőházi ülés végén állandóan foglalkozott az ügygyel.

A nyilatkozatokból, amelyeket az ügyre nézve tettek, bizonyossá lett, hogy Polónyit, akár benyújtja lemondását, akár nem, *lehetetlen többé megmenteni*.

Kunyorálnak Wekerlénél.

A függetlenségi pártban különben mozgalom indult meg, hogy megkérjék Polónyit, ne jöjjön el se a holnapi pártértekezletre, se a képviselőház csütörtöki ülésére. A mozgalom megindítóit az a fölfogás vezeti, hogy eddig sem történt meg soha, hogy lemondó miniszter tünnetést rendezzen maga mellett akár a pártban, akár a Házban.

Mivel pedig azt látják, hogy Polónyi görcsösen ragaszkodik tárcájához, a függetlenségi pártot a maga egészében úgy sem lehet rávenni, hogy neki bizalmat szavazzon, a koalíció többi pártjait pedig még kevésbé — Polónyinak több hiva az ülés után fölkereste *Wekerle Sándor* miniszterelnököt és *megkérte Polónyi megtartására*.

Wekerle csak annyit mondott, hogy Polónyi tudomása szerint még ma benyújtja írásbeli lemondását.

Polónyit megbélyegzik.

A Ház mai ülése után *Károlyi István* gróf, *Batthány Tivadar* gróf és *Ugron Gábor* keresték föl *Kossuth* Ferencet, akinél ott találták *Apponyi Albert* gróft is. *Károlyi* és *Batthány* amellel érveltek, hogy a koalíciónak együtt kell maradnia, de Polónyit, ha már benyújtott és elfogadott lemondását visszavonná, *a legridegebb uton el kell távolítani*. Csak *Ugron Gábornak* volt eltérő véleménye.

A függetlenségi párt holnap esti értekezletén fogják eldönteni, ki az erősebb fél: *a párt vagy Polónyi*? Azok kivételével, akik ma mentő akciót kezdtek Polónyi érdekében, mindenki azon a véleményen van, hogy a bukott igazságügyminisztert, ha önként távozni nem akar, holnap *a pártértekezleten nyilvánosan megbélyegzik*.

Harc a pártkörben.

A függetlenségi pártkörben ma este nagy számmal egybegyűlt képviselők kizárólag a Polónyi-ügygyel foglalkoztak. A párttagok nagy része elítélte annak a küldöttségnek eljárását, amely ma délben *Polónyi Géza* érdekében *Kossuth* Ferencnél megjelent. A küldöttség néhány tagja azzal mentegőzött, hogy ők csak informálódni akartak a helyzetről, amire azután a párttagok megjegyezték, hogy ennek nem a Házban, hanem a pártkörben van a helye. *Mérey Lajos* este is védelmébe vette Polónyit, mire *Kelemen Samu* kijelentette, hogy itt nem Polónyiról és nem az ellene felhozott vádakról van szó, hanem kizárólag az a kérdés, hogy a párt milyen álláspontot foglaljon el. *Be kell várni az esküdszek ítéletét* és ennek nem lehet párthatározatokkal és bizalmi nyilatkozatokkal elébe vágni. Erősen védelmére kelt Polónyinak *Ugron Gábor* is.

Ebben a pillanatban a terembe lépett *Kossuth* Ferenc, aki most a köréje gyűlt képviselők előtt a következőket jelentette ki:

— Eleinte én — ép úgy mint Polónyi — azon a nézeten voltam, hogy Polónyinak nem kell a bírói utra terelnie ügyét. Csak amidőn a párt egy része arra az álláspontra helyezkedett, hogy okvetlenül a bíróság által kell tisztázni az ügyet, akkor én is, Polónyi is beláttuk, hogy ezt meg kell tenni és az ügy következménye volt, hogy Polónyi lemondott. Ami már most a pártnak Polónyival szemben való magatartását illeti, csak arra figyelmeztetek benneteket, hogy ő mint a függetlenségi párt képviselője a kabinetből való távozása alkalmával nagyon is megérdemli, hogy a párt ezalkalommal vele szemben *ragaszkodásának és szeretetének adjon kifejezést*. Nem szabad elfelejteni, hogy Polónyi majdnem 30 éve egyike a párt legtevékenyebb és leghasznosabb tagjainak és a pártnak óriási szolgálatokat tett. Már ebből a tekintetből is megérdemli, hogy a párt vele szemben szeretetének és meleg érzelmeinek adjon kifejezést.

Kossuthnak e kijelentésére néhány pillanatra megakadt a társalgás, majd újból *Kelemen Samu* vette át a szót és a következőket mondta:

— Teljesen helyeslem, amit Kossuth Polónyi programját és tevékenységét illetően mondott. De mégis óvást kell emelnem az ellen, hogy a párt az esküdszek ítélete előtt kimondja, hogy az esküdszek Polónyinak igazat fognak adni. *Nem lehet egy ügyben, amely a bíróság előtt van, prejudiciumot alkotni*. Én is azt hiszem, hogy az ítélet Polónyira kedvező lesz, de lehetséges, hogy az ellenkező történik és ebben az esetben a párt *erkölcsi vereséget szenvedne*.

Most *Apponyi Albert* gróf emelt szót és a következőket mondta:

Teljesen távol áll tőlem, a párt határozatának prejudikálni, de minden párttagról föl kell tennem, hogy nézete szerint alaptalanoknak fognak bizonyulni a Polónyi ellen emelt vádak. Azt hiszem, a párt jogositva van bizalmi határozatot hozni.

Bethlen István gróf erre kijelentette, hogy ebben a kérdésben nem lehet egységes határozatot hozni. *Be kell várni a bíróság döntését* és akkor lehet majd Polónyinak elégtételt nyújtani. Ilyen bizalmi határozat csak kiélesítené a jelenlegi helyzetet és befolyásolná a külvilág véleményét a pártról.

E fölfogással szemben *Mérey Lajos* rámutatott arra, hogy a párt legutóbbi konferenciáján bizonyítékok alapján bizalmat szavazott Polónyinak s ezért nem érti sok párttagnak mostani állásfoglalását. Vagy van pártfegyelem, vagy nincs.

Ekkor *Mezőssy Béla* államtitkár erélyesen közbeszólt:

— Itt nem lehet szó a pártfegyelemről. Egyszersmind vissza kell utasítanom az előbb és ma is beszélgetés közben hallott azt a ráfogást, hogy az alkotmány-párt, vagy más párt befolyást gyakorolt volna a függetlenségi párttagokra. *Ez nem igaz*. Én államtitkár vagyok és velem együtt sok barátom igazolhatja hogy én épúgy nem befolyásoltam magam, mint ők. *Andrássy Gyula álláspontja helyes volt* és ha a párt olyan határozatot hozna, a mely *Andrássy ellen* szólna, úgy kénytelen lennék én és velem együtt sokan a konzekvenciákat levonni és *a pártból kilépni*.

Nagy mozgás támadt az államtitkár beszéde nyomán s az izgatottan tárgyaló csoport csak akkor hallgatott el amikor *Kossuth* Ferenc ismét megszólalt és az ügyvéd-képviselőkhöz fordulva, a következőket mondta:

— Ti ügyvédek vagytok, azt a kérdést intézem hozzátok, hogy lehet-e valakit tárgyalás előtt elítélni?

A kérdésre *Kelemen Samu* adta meg a választ:

— Bizony nem, de nem is lehet tárgyalás előtt fölmenteni.

Most *Károlyi István* gróf kijelentette, hogy itt tulajdonképpen nem a Polónyi-afférról és a róla emelt vádakról van szó, hanem arról, amit Polónyi a legutóbbi napokban, tehát már mint miniszter tett és pedig kapcsolatban azzal a levéllel, melyet *Schönberger* bárónéhoz intézett. Ebben a kérdésben *Polónyi pártértekezlet előtt olyan nyilatkozatokat tett, amelyekről bebizonyult, hogy nem igazak*, dacára annak, hogy — mint tudjuk — az elnöki értekezleten *Andrássy Gyula*, *Apponyi Albert* és *Kossuth* Ferenc tudomására hozták Polónyinak hogy nem tudtak a Schönbergernehez való viszonyáról. Ilyen körülmények között *nem lehet* Polónyi számára bizalmi szavazatot provokálni.

Polónyi végleg megbukott

A szenvedelmes vitának *Kossuth* Ferenc azzal vetett véget, hogy a párt néhány vezető tagjával visszavonul megformulálni azt a *határozati javaslatot*, amelyet az elnökség a holnapi értekezlet elé terjeszt.

Kossuth, *Apponyi*, *Károlyi*, *Batthyány*, *Kelemen* és *Mérey* erre visszavonultak és megformulálták a határozatot, amelyben a párt elismeri Polónyi érdemeit és kijelenti, hogy nyugodtan néz a bíróság döntése elé. Amikor *Kossuth* kijött az értekezletről, megkérték, jelentse ki, hogy lemondott-e Polónyi, mire *Kossuth* így felelt:

— Ha már arról van szó, hogy *Polónyitól bucsút vegyünk*, akkor az nem lehet kérdés tárgya, hogy lemondott-e, vagy sem.

Ezt a kijelentést aztán tudomásul vették, míg a többi pártkörökben örömmel hallották az ügy befejezéséről szóló hírt.

Polónyi feljelentése Lengyel ellen

Ma délelőtt adta be Polónyi Géza feljelentését *rágalmazás vétsége* miatt a budapesti kir. ügyészség utján a kir. büntető törvényszékhez. A kir. ügyészségnél a feljelentés folytán az ügyészi indítványt Magyar István dr. kir. ügyész készíti.

Az ügyészség délben kapta meg a följelentést, amely Lengyel Zoltán orsz. képviselőt nyomtatvány utján elkövetett *hat rendbeli rágalmazással és levéltitok megsértésével* vádolja.

A följelentésben Polónyi a következőket mondja:

„A Nap” című Budapesten, Braun Sándor felelős szerkesztőjével megjelenő lapban az 1907. január 22-ről keltezett számában „Vádat emelek...” cím alatt egy közlemény jelent meg, amely egy hónapok óta megbuktatásomra szövetkezett *bűnszövetség* (?) előre megállapított terve szerint az ellenem folyamatban volt *politikai célzatu hajszá* érdekében iratott és terjesztett. A följelentés keretein kívül esik az eddig példátlanul álló boszu okainak és eredményeinek részletezése. Mindezeket a vizsgálatnak és az elrendelendő főtárgyalásnak sorára kell főtartanom.

A hírlapi közlemény a polgári becsületem ellen irányzott és tervszerűen végrehajtott *merénylettel* a büntetendő cselekményeknek és rágalmaknak egész halmazát tartalmazza. A közlemény félremagyarázhatatlanul azt tartalmazza, hogy Lengyel Zoltán a becsületem ellen irányzott rágalmakkal a *közmegvetésnek akar martalékul odadobni*. Féktelen rágalmazási dühében még az sem korlátozta, hogy a saját politikai pártjához tartozó igazságügyminiszter személyében — noha a rágalmak nem ezen hivatali működésére vonatkoznak, de tényleg ezen közhivatali állásom idejében emeltetek ellenem — az ország egyik legdiszesebb közjogi méltóságának megalázásával *ugy az ország, mint különösen a külföld előtt a nemzeti becsületet is kaján ellenségeinknek prédájául dobja*.

Onmagam és az ország iránt tartozó kötelességem, hogy ezen rágalmakat tisztán a hazafiak közvéleményének ítélőszéke utaltam. Csak nálunk Magyarországon lehetséges, hogy a sajtó ilyen termékei a máris nagy mértékben veszélyeztetett közkerécsőknek szemmel látható súlyosodásával mohó vevőkre találjanak. Ennek a nemzedéknek is erkölcsi pusztulással fenyegető becsületeblásnak és annak a terrorizmusnak, amely mindent, de különösen a közpályán levő embert a becsületében, családi szentélyében, a rágalommal való aljas üzérkedésnek, bosszúnak és zsarolásnak ejti áldozatul, üzenetem én hadat az igazságügyminiszteri diszes állásban.

Ez volt az egyik, de csak egyik indító oka az ellenem szervezett *bűnszövetségnek*. Nem lehetek kétségben aziránt, hogy ha csupán a becsületes emberek közmegvetésének sujtó itéletére bízám a rágalmazót, nemcsak tápot adnék az ellenem szabót rágalmakban könnyen hívőknek, de fölszabadítanám a jövedelmező becsületeblás vállalkozóit és magam jelölém meg az utat, miként lehet a közpálya legmagasabb polcán álló férfiakat egy szervezett *bűnszövetség* által legdrágább kincsüktől, a közbecsülestől megfosztani és azokat *politikailag is lehetetlenné tenni*.

Biráink elé állítom tehát Lengyel Zoltánt és követelem bizonyítékainak előterjesztését. A polgárok élő lelkiismerete feleljen rá, lehet-e, szabad-e, hazánkban a jognak, törvénynek és a becsületnek uralma alatt *ilyen gaz rágalmakat büntetlenül elkövetni?*

Polónyi végül idézi az inkriminált cikk szerinti szövegét:

A följelentésben Polónyi tehát siránkozik, hogy egy diszes közjogi állásban levő férfiut megtámadtak. És ezen kesereg az a Polónyi, aki egy a miniszterinél jóval diszesebb állású férfiut is brutálisan megtámadott, azzal a külömbiséggel, hogy alaptalanul tette, mert intakt

férfiu és törvény ellenére, mert törvényeink biztosítják a sérthetlenségét.

Az ügy Rutikay sajtóügyi vizsgálóbíróhoz kerül, aki elsősorban Lengyel Zoltánt hívja fel, annak kijelentésére, hogy a sajtójogi felelősséget elvállalja-e a cikkért? A vizsgálóbíró aztán megkeresi a képviselőházat, függeszse fel Lengyel Zoltán mentelmi jogát. Ha ez megtörténik, csak ezután hallgathatja ki a vizsgálóbíró érdemben Lengyelt. Lengyel, hogy a pör befejezését siettesse, bizonyítékait a tárgyalás napján akarja bemutatni s így a vizsgálóbíró *egy-két hónap alatt* teljesen befejezheti a vizsgálatot. Lengyelnek előnyére szolgál az, hogy Halmos Jánost raint tanut fogják ebben a pörben kihallgatni.

TÁVIRATOK.

A horvát országgyűlés feloszlata.

Zágráb, jan. 29. A tegnapi obstrukciós ülés *hajnali 3 óráig tartott*. A mai ülés déli 12 órakor kezdődött; 5 órakor megszakították az ülést és este 8 órakor folytatták.

Pejacsevics gróf horvát bán tegnap este Budapestre utazott. Általános az a vélemény, hogy az *országgyűlés feloszlata* forog szóban és hogy a bán az országgyűlést feloszlato királyi kéziratral tér vissza Zágrábba.

Választások Oroszországban.

Pétrovár, jan. 29. A bizalmi férfiak választásai a munkás- és kisbirtokososztály körében eddig a következő eredményt mutatják: Megválasztottak összesen 2927 bizalmi férfiut, akik közül 1167 a jobboldaliakhoz és 790 a mérsékelteltekhez tartozik. A többi bizalmi férfiak között 48 kadetpárti van. A megválasztott bizalmi férfiak közül 667 orthodox pópa van. Az Orel tartományban 334 bizalmi férfit választottak, akik közül 40 a jobbpárt tagja és 296 mérsékelt. Kiev tartományban 520 bizalmi férfit választottak meg, ezek közül 298 tagja a jobbpártnak és 222 mérsékelt.

HIREK.

A teherforgalom újabb korlátozása.

Budapest-ről sürgönyzik: A fővárosban és a vidéken egyre nagyobb mérveket ölt a szénhiány. Újra megindult a havazás és ma még kevesebb szén érkezett a fővárosba, mint eddig. A szénkereskedőket valóságos ostrom alá fogják. Az új havazás ismét nagyban akadályozza a vonatok teherforgalmát. Ez ügyben ma tanácskozás volt a kereskedelmi miniszteriumban. A miniszter a tanácskozás alapján ismét elrendelte a máv. egyes vonalain a *teherforgalom korlátozását, így a budapest-aradtővisi és a cegléd-szolnoki vonalakon is*. A korlátozás azért történt, hogy a közönység a tüzelő és világító anyagok dolgában kielégítést nyerjen.

— Szeméyi hír. Bartuska Béla honvédhuszár ezredes, a lugosi 46. honvéd gyalogdandár új parancsnoka, tegnap és ma szemlét tartott az aradi honvéd zászlóalj fölött.

— Az adófelszólamlási bizottság Az aradi és aradmegyei adófelszólamló bizottság holnap, szerdán délután három órakor kezdi meg a *kisjenői* adóhivatal kerületébe tartozó adófelszólamlások tárgyalását.

— Lueger betegsége Bécsből sürgönyzik: Lueger dr. polgármester tegnap könnyű lázba esett. A mai orvosi konzilium jelentékeny javulást konstatait, de szükségesnek mondotta, hogy a beteg néhány napig az ágyban pihenjen.

— Kitüntetett művészek. A király Strobl Alajos és Zala György szobrász-művészeknek a művészet terén szerzett érdemeik elismerésül, a Ferenc József-rend középkeresztjét adományozta.

— Kaffka Ignác — altábornagy. A volt aradi Hadik-huszárezred egykori parancsnoka, Kaffka Ignác később tudvalevőleg budapesti dandárparancsnok lett és tavaly nyugalomba vonult. A hivatalos lap most azt jelenti, hogy a király Kaffka Ignác nyugállományu vezérőrnagynak kegyelemből és kivételesen a címzetes altábornagyi jellegűt adományozta.

— Kossuth költözködik. Kossuth Ferenc rövidesen költözködik. Elhagyja ismeretes Józsefkörúti lakását, amelynek sarok-erkélyéről sok dicsőséges este tüntető publikumára nézett le s közelebb hurcolkodik hivatalához, a kereskedelmi miniszteriumhoz és közelebb a parlamenthez is. Éppen csak a függetlenségi pártkörhöz lesz messzebb Új hajléka az új Gresham-palotában van. A ház tulajdonosa, az idegen biztosító intézet, gyönyörű lakást bocsájított Kossuth rendelkezésére. A Gresham most építettett egy négyemeletes, hatalmas palotát a Dunaparton, éppen a Lánchiddal szemben: ott talált magának egy tizenkét szobás lakást Kossuth Ferenc. A lakás, azt mondják mesés, de a bére sem kicsiny. Nyolcezer koronát fizet Kossuth érte. Az új lakásba, amely nagyobb, mint a régi, új butor is kellett. Vett Kossuth ezt is Kiváló ízléssel válogatta össze a dolgokat egy ismert fővárosi butorkereskedőnél, tizenkétezer koronába kerültek. Az új lakás még nem kész. Acsook, asztalosok gyalulnak, faragnek benne, kőművesek, tapétázók csinostják, szerelők tökéletesítik. Fölment a napokban Kossuth, hogy szemügyre vegye a dolgokat, s hogy megnézzé, mit hova állítson. A munkások dolgoztak. Ki füttyült is hozzá népszerű nótákat, ki meg dalolt. És megjelent közöttük Kossuth Ferenc. A váratlan látogatás meglepte a munkásokat. Tétován nézték, mint jár kel a fahulladékok, szerszámok és farakások között. Valamelyikük észreveszi magát és rágyújt a — *Marseillaisera*. Egy perccel később mind énekelte a munkásdalt és dolgozott, mintha az új lakás neves gazdája ott se lenne... Kossuth Ferenc beszélte el így a dolgot egy ismerősének.

— A butorszövetkezet ügyéhez. Varga János aradi kárpitosmester ma megjelent szerkesztőségünkben és Stengl Andor iparfelügyelő azon nyilatkozatával szemben, mintha őt, Vargát azért zárták volna ki a szövetkezetből, mert nem voltak a munkájával megelégedve, egy írásbeli nyilatkozatot mutatott fel. Ebben Heinhardt Fülöp, Lengyel Lőrinc és Steigerwald Alajos butorgyárosok kijelentik, hogy Vargát *elsősorban kárpitosnak ismerik* s így ki van zárva, mintha munkája meg nem felelő volta miatt tették volna ki a butorszövetkezetből.

— A jegyző-választás. Világoson a napokban töltötték be a községi aljegyzői állást. Novák Kornél szolgabíró jelölte Holdstein Jakab világosi segédjegyzőt, Oszter Nándor ujszentannai segédjegyzőt és Szabics Jánost. A választók túlnyomó része ez utóbbira szavazott és így szótöbbséggel megválasztott.

— Halálozás. Grusz Jánosné szül. Bronck Mária életének 66 ik évében Aradon meghalt. Holnap délután 3 órakor temetik a Választó-utca 44. sz. házból.

— Új jogtudor. A kolozsvári egyetemen szombaton avatták a jogtudományok doktorává Messer Károly aradi ügyvédjelöltet, Messer Lipót kisjenői kereskedő fiát.

— Orgia egy gyermekkel. Budapest-ről jelentik: A Fodor-kavéház közelében, a Nap-utcában egy rendőri felügyelet alatt álló leány a minap egy 12 esztendősi fiugyereket pénzigérettel magához csalt. A szobában egy idősebb elegáns uriemberrel valóságos orgiákat cselekedtek. A gyerek annyira elgyöngült, hogy amikor az utcára került, összeesett. Úgy kez-

Saját készítményű kész butorait

még mindig a régi jutányos ár mellett ajánlja
Varga József

asztalos mester 382

Arad, Kápolna utca 6/b. szám.

Aki

5000 kor. évi jövedelmet szakismeretség és költség nélkül magának biztosítani akar az küldje be a címét:

Sz. 147. 72

Schweickert és Tsa

uraknak

Mannheim Baden.

11345—1906. tkvi sz.

Együttes

Árverési hirdetményi kivonat.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az Első szászrégeni tulajke-rekdedő társulat fiókja aradi cég mint jelentkező, úgy a Viktória takarékos és hitelintézet r. t. aradi cég, Schvartz Malvin aradi lakos és az Aradi közuti vaspálya és téglagyár részvénytársaság aradi cég mint ezuttal csatlakozóknak kimondott végrehajtóknak, Tenczlinger Károly aradi lakos végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében 1900 kor., 15000 kor., 160 kor. 80 fillér és 608 kor. tőkekövetelések és járulékaik iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék területén levő Arad Pernyáya külvárosban fekvő s az aradi 6905. sz. tjkvben A. + 1. sorsz., 2512/b. hrszám alatt felvett Kapa-utcai 12/a. számú ház és udvarból Tenczlinger Károlyt illető fele részre 2425 koronában ezenel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan hanyad az 1907. évi március hó 9. napjának délutáni 3 órájkor az aradi igazságügyi palota földszint jobbra levő 48. sz. helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 242 kor. 50 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított s az 1881. november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni.

Kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.
Aradon, 1906. évi november hó 26-án.

Aknay,

kir. tszéki bíró.

Városi és megyei telefon 509.

PÉNZ

a legolcsóbban és leggyorsabban
földre és városi házakra **amortisa-
tióra** (tőketörlesztéssel)

Aradon a legrégebb és legismertebb közvetítő iroda

Szücs F. Vilmos

a nagy zebeni földhitelintézet kölcsön képviseleténél

ARADON, Karolina-utca 8. sz. (saját ház)

a fiók posta mellett.

Elvállalok convertálásokat utólagos díj és költség
megtérítés mellett

„Házak és földek adás-vétel közvetítése.”

Ugyanitt megbízható üzletszerzők

alkalmazást kaphatnak. 8105

Több aradi házat olcsón és előnyös fizetési
módozatok mellett eladok.

Tápértékben leggazdagabb,

Hatásában felülmúlhatatlan

a Hajós-féle kellemes ízű

Csukamájolaj.

Gyermekek és felnőttek által egyaránt kedvelt.

— Ára egy üvegnek 2 korona. —

313

Fagydagánatok elmulasztására

Fagyviszketegség biztos megszüntetésére

kiváló hatású szer a Hajós-féle

Fagybalzsam.

Egy üvegnek az ára 70 fillér.

Tyúkszem már nincs többé!

Igy kiáltanak ezren meg ezren, akik a Hajós féle

ANAGALLINT

használták. Ára egy üvegnek utasítással 70 fillér.

Fenyőillat a szobában. Ára 70 fill.

Ibolya, Gyöngyvirág és Heliotrop szobaillatok, üvegje 70 fill.

„NEVER” amerikai gummi, a legjobb, 6 drb. 2 korona.

Fenti szerek valódi minőségben kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában

Arad, Andrásy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

23—1907. vhtó szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti kir. törvényszéknek 1906. évi 42433. számú végzése következtében Dr. Glück Géza ügyvéd által képviselt Reis és Berkovics javára, Ambrozy János és neje elleni 120 kor. 88 fillér s jár. erejéig 1906. évi május hó 19-én fogantatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 650 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: szobabutorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a kisjenői kir. járásbíró 1907. évi V. 14. számú végzése folytán 120 kor. 88 fill. tőkekövetelés, ennek 1906. évi május hó 1. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 35 kor. 50 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Erdőhegyen leendő eszközlésére 1907. évi február hó 16-ik napjának délelőtti 11 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendel-tetik.

Kelt Kisjenőn, 1907. évi január hó 25. napján.

Balassa,

kir. bír. végrehajtó

385

Permetező javítások elfogadtatnak.

M. A. S. szabadalmazott

Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyári árakon.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, héjak és egyéb tisztátalanságok azonnal továbbblítatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem renthatja, a gépezet jó működésért 8 évi jótállás, ingyen javítás

Tűzi fecskendők

Selyő szelepekkel. Közö-geknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használataánál sem tagadják meg a szolgáltatást, — a gép jó működésért 8 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű belül

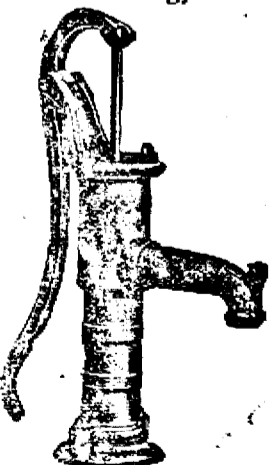
gummirozott kendercsövek a legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló

csövekkel

olcsóbbak és jobbak, mint bármely bel- vagy külföldi gyárban.

Hönig Otto

a királyi szabadalmazott tűzi fecskendő és szivattyu készítő. 200

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Cotillionok

nagy választékban, olcsó áron kaphatók **Ingsz I. 6. Ft.**, könyv- és papirkereskedésben Arad. Városi és megyei telefon 517 szám. 361

Gépirónő állást keres.

Cím a kiadóban.

A világosi „Bánhegyen“

egy igen jó karban lévő szőlő kolnával és összes felszereléssel, a motor állomás közelében, jutányos áron eladó. Bővebb utasítást Vank János tanítónál, Sége. 386

Maszirozónő

manikőr és tyukszemvágáshoz házakhoz ajánlkozik, orvosi bizonyítványval. — Cím a kiadóhivatalban. 381

Három szobás utcai lakás

február hó 1-től olcsón kiadó, Halász-utca 27. szám alatt. 109

Vidéken lakó háztulajdonosok figyelmébe!

Keresek Aradon egy házat kerttel, egy, esetleg több lakással bérbe, vagy megvételre. Cím a kiadóhivatalba kéretik.

Egy jó karban lévő 2 lóerős

gázmotor

jutányos áron eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Üzletnek vagy műhelynek

alkalmas sarok utcai helyiség lakással együtt kiadó. — Bővebbet Aranykéz-utca 20. szám.

Kiadóhivatalunkban nagyobb mennyiségű

filc (nemez)

ipari célokra jutányos áron eladó.

3 szobás lakás

fürdőszobával, a belváros közelében, magános ember részére kerestetik. Ajánlatokat „3 szobás“ címen a kiadóhivatal továbbítja.

Aki fázik,

fűtsön

porosz téglaszénnel

egyedül kapható

Berta Testvérek

vaskereskedésben

Arad, Andrassy-tér 3. Telefon 386.

Ugyanott egyedül raktár a VENUS ezüst kályhafénynek. 301

Nagy raktár korszolyákban.

209—1907. pm.

Pályázati hirdetés.

Arad szab. kir. város törvényhatóságánál megüresedett és az 1907. évi február hó 13-ik napján tartandó rendes havi közgyűlésen választás útján betöltendő gazdasági tanácsnoki és az ennek betöltése következtében megüresedhető adóügyi tanácsnoki, aljegyzői és fogalmazói állásokra a város

hatósági szervezeteről alkotott szabályrendeletben és a m. kir. belügyminister 99502—907. számú rendeletével megalkotott fizetés és lakbérilletmény élvezete mellett az 1886. évi XXI. t.-c. 87. §-ának rendelkezéséhez képest — pályázatot hirdetek.

Felhívom azokat, akik az említett állásokra pályázni óhajtanak, hogy az 1883. évi 1. t.-cikkben előírt minősítést igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket 1907. évi februárius havi 11-ik napjáig hozzám benyujtsák.

Aradon, 1907. évi január hó 16-án.

Varjassy,
polgármester.

UJDONSÁG!

a könyvpiacón.

BUDAPESTI

SÉTÁK. —

Három fű naplója.

irta: Tóth Rezső.

Mühlbeck Károly rajzaival

Kapható az Athenaeum könyvkiadóhivatalában Budapesten, vagy bármely könyvkereskedésben. —

Szőlőoltványok.

Fajtiszta riparia portalis alanyon oltott, eisőrendű, duggyökéretű, bor és csemegefajú

fásoltványokat

bármely mennyiségben szállít:

Hámory Gazdaság szőlőoltvány-telepe Arad.

Bővebb felvilágosítással és árajánlattal szívesen szolgál Deák Ferenc utca 3. sz. a. 303

Telefon 229.

Telefon 229.

Feltűnő ujdonság!

DELICE

Minden hirdetés felesleges, a donanyzó egyeztet veszi és többé mást nem szívhat!

legjobb valódi tranozia

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY

346

Képesített és hatóságilag engedélyezett villanyvilágítási-, telefon és csengő felszerelő.

KALMÁR JÓZSEF ARAD, Szalay-utca 2-ik szám

Központi kávéházzal szemben.

Elvégzek:

kieb és nagyobb villanyvilágítási munkát, vezetékek hosszabbítása, lámpák és üzlethelyiségek teljes új berendezését, csillárok fel- és felszerelését és ezeknek átalakítását.

Szállítok és felszerelök:

Dynamó-gépeket, erővitelt motorokat, kávéházi ventilátorokat, villamos főző- és vasalókészülékeket.

Elvállalok:

2990

Házi villamos-csengőket, ezeknek javítását vagy új felállítását, — Javító-műhelyemben készítek minden szakra vágó javításokat.

242. Városi és megyei telefon szám 242.